



**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Quæst. VII. Officia appellantis consecrariæ Appellat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

QUÆST. III. *Quis habeat jus provocandi.*

Cùm ratio Appellationis desumatur ex gravamine per Sententiam illato, cùmque tertius ad Judicium non vocatus per Sententiam gravari possit, jure dicit Autor, quemlibet, cujus interest, ne illa executionem fortia- tur, habere jus ab eâ provocandi; Vid. COJACIUM & GONZALEM in *Cap. 17. de Sent. & Re judicatâ*, ubi res- pondent Regulâ; *Res inter alios acta, tertio non nocet*; eamque restringunt ad Casum, quo tertii non inte- rest; quod congruis exemplis illustrant.

QUÆST. IV. *Ad quem sit provocandum.*

Ad pensandas Regulas XVII. Autoris, earumque Exceptiones, Replicat. Duplicat, sciendum est 1. pe- rindè esse de Appellatione ac de Devolutione; ac utra- que introducta fuit, ut corrigatur, seu emendetur fac- tum inferioris, si perperam judicavit, vel suppleatur ejus defectus, seu negligentia; si Justitiam denega- vit. Porro in devolutione jus hoc ad Superiorem im- mediatum transit; undè sequitur, Appellationem, omif- so medio ad Pontificem, Ordini legitimo repugnare; & qui dem vetustissimi Textus, quibus illa jayatur, è Spu- riis Decretalibus eruti sunt; & hoc sit *Regula I. tru- tina.*

2. Cùm Judex omnem prorsùs Jurisdictionem suam in quâdam Judicia, Delegato suo impertitus est, ab hoc ad Superiorem Delegantis provocandum est; quia Delegatus Delegantem exhibet, ejusque Vicarius est, & proindè idem est utriusque Tribunal.

Ab hac Regulâ excipitur Princeps in Temporalibus, & Pontifex in Spiritualibus; quippè qui, non obsta- re delegatione, Delegati semper minent Superiores, ratio e Supremæ Autoritatis suæ; Itaque ad Pontifi- cem & Principem restringenda est *Regula II. ferens à Delegato appellari ad Delegante n.*

3. Si Delegatus utriusque, Principis & Pontificis, qui solus Universum negotium subdelegare potest, nullâ re sibi reservatâ, usus fuerit eâ facultate, Ap- pellatio ad illos pertingit; quia hujusmodi Subdele- gatus perfectè representat Subdelegantem, cujus vi- ces gerit, & cujus nomine judicat; ideòque, sicuti à Delegato Principis vel Pontificis ad illos appellandum fuisset, si sua usus fuisset per seipsum facultate; ita ad eosdem appellandum est à Subdelegato, cui tota potestas transmissa est.

4. Item est cùm Subdelegati aliquot, etiamsi refer- vata fuerit aliqua pars Jurisdictionis, procedunt cum uno ex Condelegatis; quia, cùm Jurisdictio delegata, sit nobilior, quàm subdelegata, hæc ab illâ trahitur; itaque, perindè est de hoc Casu, ac si Subdelegan- tes omnem prorsùs Jurisdictionem suam transfudif- sent in Subdelegatos. Secundùm hæc Judicium ferri debet de Exceptionibus. Replicationibus, Duplicatio- nibus, *Regula II. circa hoc adi GONZALEM in Cap. 27. de Officio Judicis Delegati.* Observatio hæc produ- cenda est ad *Regulam X. dicentem*, appellari ad Archiepiscopum, ab iis, quæ cum Capitulo gessit Episcopus, quatenus Prælegatus.

5. Cùm Vicarius Officialis omnem Jurisdictionem Contentiosam Episcopi accipiat, ab eo non appel- latur ad Episcopum. Eiusdem conditionis est Vicem- gerens, atque Officialis, ob eamdem rationem.

6. Cùm Jurisdictio Temporalis & Jurisdictio Spi- ritualis sint mutuo independentes, à Judice Civili ad Tribunal merè Ecclesiasticum non est Appellatio, & vicissim. Juxtâ hæc exponendâ sunt REG. IX. XIII. XIV.

7. Is, in quo, velut in fronte, sedem habet Jurisdictio, prohibere potest Appellationem à Judi- cibus unius Provincie, vel alicujus Districtus ad Ju- dices alterius; undè fit, ut quondam Provinciarum quarundam Concilia Appellatione remotâ judica- verint; REG. IV. QUÆST. II. Indè Appellationes Ultra-Marina prohibita sunt. REG. XVI. QUÆST. IV. VI. VII. VIII.

8. Cùm Delegati Pontificis ipsi immediati sint, ad eum appellandum est à Judicio Arbitrorum, què de controversiis inter illos emergentibus aut recu- santibus contra illos propositis definiunt.

9. Quoniam Sententiæ Executor partem duntaxat Jurisdictionis obtinet, oportet, ut si appelletur ab executione, Appellatio feratur apud Judicem, qui Sententiam tulit.

Exceptio generalis harum Regularum restringi de- bet ad Loca & Tempora, in quibus Hæresis non to- leratur; nam tunc, si Catholicus sit Actor, & Ju- dex Hæreticorum eorum Sectæ adhæreat, necessa- rium est, ut apud illos litem exercent; & si ab eorum Judicio provocaverit, Judex Superior eju- dem Sectæ cognoscat de Appellatione, vel unâ cum Catholicis, si Tribunal mixtum constitutum fuerit, vel seorsim extrâ hunc Casum.

QUÆST. V. *De tempore, intrâ quod appellandum est, ejusque duratione.*

Autor dicit, principiò datos fuisse dies *Duos*, tùm *Tres*, postea *Novem*, denique *Decem*. Pro Regulâ af- firmat, tempus illud numerari à die Judicii. Plures excipit Casus, quorum *Secundus* duntaxat verus est, & usu receptus; nempe is, in quo Pontifex Sen- tentiam dirigit ad Principem, ut illam confirmet, & pœnæ locum assignet. Cùm Sententia effectum fortiri nequeat, priusquàm notificata fuerit, videtur tempus ad Appellationem datum, nonnisi à die no- tificationis esse numerandum; aliàs tempus illud frustra daretur, cùm ad deliberandum detur, an apel- lare expediat.

QUÆST. VI. *Modus & Forma APPELLATIONIS.*

Cùm attendimus, Appellationem esse unum ex Actibus Judicialibus Insignioribus, videtur eam Scri- pto tradi semper debere, post *Caput 11. de Probat.* quo cavetur, ut ejusmodi Actus Scripto semper con- ficiantur. Sed *Cap. 1. de Appell. in 6.* insinuat, eam posse aliter fieri; frustra enim præcepisset, ut Ap- pellationes ad Apostolicam Sedem semper Scripto fierent. *Cap. 59. de Appell.* id jam constituisse videtur quoad Appellationes interlocutorias, jubendo, ut causa Appellationis exponatur apud Judicem, qui interlocutus est: Sed, cùm hæc expositio sine Scri- pto fieri possit, nihil certum ex hoc Textu elici potest. Et *Cap. 1. citatum*, dat locum sententiæ, Ap- pellationem interlocutoriam Scripto non tradi, cùm id specialiter jubeat quoad eas, quæ ad Sedem Apo- stolicam feruntur, *Clementina de Appellatione* supponit quoque, Appellationem viva voce fieri posse, quandò- quidem jubet, ut in conspectu majoris partis Judi- cum fiat. Usus hic à Jure Civili originem traxit; *Can. ult. 2. QUÆST. VI. §. 33.* Litigatoribus id permit- titur quoad Casus, in quibus id negotium requiret. Non repugnat viva voce & Scripto Appellationem in- simul fieri 1. Viva voce coram Judice à quo; 2. Scri- pto tradi Judici ad quem, ut ab eo impetrentur litte- ræ, quibus illa admittitur.

QUÆST. VII. *Officia Appellantis consecraria Appellationis.*

Adjicere debuisset, & *Judicum*, sive ejus à quo, sive ejus ad quem fertur: etenim de utriusque Officii lo- quitur. Pleræque ex Regulis XXII. quibus Argumen- tum enucleatur, indicant solum Textus de re subjec- tã loquentes; plures autem sunt, quorum substantiam duobus verbis exhibere potuisset.

Amplitudo Argumenti *Regula XIII.* postulabat, eam sub Titulo singulari tractari, ut lucem necessariam acciperet. Prohibitio innovanti pendente Appella- tione, circa quam *Exceptiones XXI.* tradit, pauciori-

bus enucleari potest, si consideretur ex parte Actoris, ex parte Rei, & ex parte Judicis, à quo provocatum est. Hoc ostendemus ubi locum attigerimus.

Regulam V. ad Appellationem interlocutoriam restringere debuisset, cujus solius causa ab Appellante enuncianda est apud Judicem, à quo lata fuit.

Sextam breviate potuisset, dicendo, causam Appellationis non debere probari coram Judice, à quo appellatum fuit; &, junctà *Septimâ* adjuccere, *verim apud Judicem, ad quem fuit provocatum.*

Dicendum erat *Reg. II.* annum aut biennium dari ad persequendam Appellationem; non verò remittere oportebat ad Textus, quibus hoc tempus præfigitur. *Reg. II. & X.* ad eandem materiam Apostolorum; sive veniæ appellandi pertinent.

Reg. XII. quæ Suffraganeo, cujus querelam Metropolitanus repudiat, aperit viam invocandi Concilium Provinciale; sic agnoscit Superioritatem Concilii hujus in Metropolitanum. Textus laudatus, ex Decretali Spuriâ ALEXANDRI I. an. CXVI. desumptus est.

Ad Intelligentiam Doctrinæ *Reg. XIII.* observandum est, quod, *Innovare*, sit agere contrà Appellationem, proinde executio Sententiæ, cujus Appellatio non est suspensiva, non est Innovatio. 1. *Attentatus* vocatur quodcumque fit contrà Appellationem; hoc autem genus attentatus nullum est ipso jure, ob defectum potestatis in Judice, qui illum perpetrat, aut in Parte, quæ illum procurat; Textus autem, qui dicunt, eum esse revocandum, loquuntur de revocatione Facti, non de revocatione Juris. 3. Tempus datum ad appellandum habet privilegium temporis, intrà quod Appellatio pendet, & quo durante innovatio interdicta est. 4. Si Appellatio interlocutoria Jurisdictionem ejus, à quo lata fuerit, non suspendat, nisi postquam Judex Superior capessere incepit notionem veritatis Cause Appellationis, quidquid præcedit non reputatur innovatio vel attentatus; quia hoc in Casu primus Judex exutus nondum est suâ Jurisdictione circa idem negotium; Posterior autem eâ nondum potitur. Vid. GONZALEM in *Cap. I. de Appellar.* fufius exponentem id, cujus Summam dedimus. Vide eundem in *Cap. 19. de Elect. n. 11. 5.* Quum Appellatio nulla est ob defectum formæ, aut potestatis, aut causæ; quod fit contrà Appellationem non est nullum; sicut Matrimonium posterius, quod initur, pendente nullitate prioris, non est nullum juxtâ Regulam, non præstat impedimentum, quod de jure non sortitur effectum. 6. Quando Appellans contrà Appellationem suam agit, Actus ejus non vocantur nec censentur attentatus; quippè qui renuntiare possit Appellationi & Judicio assentiri, ut reipsâ facit per illos Actus: sed, cum Judex Appellationem labefaciat, exequendo Judicium integrum, aut partem ejus, aut processum continuando post Appellationem suspensivam, incidit in Casum attentatus. Idem est de Actibus possessoris ab Actore factis, pendente Appellatione à Judice, quod ipsi addicit Possessionem, posito quod suspensiva sit.

Hiscæ observationibus præmissis, haud agrè disponere possumus ex ordine Exceptiones & Replicationes Regulæ unicæ hujus Quæstionis; nullæ enim sunt, quæ non reducuntur ad aliquod ex observatis Capitibus, quod si fiat, ordo congruus nascetur. Sunt Exceptiones XXI. & plures Replicationes.

Loquendo de probationibus per Instrumenta, aut Testes, aut Jusjurandum, diximus, eas allegari posse in Casu Appellationis, quæ omiffa fuerunt in prima Instantia. Itaque *Regula XIV.* est consequentia illius observationis. Aliud est de Exceptionibus, quæ novæ sunt, & ferunt novam Appellationi inferri non posse Actionem; v. gr. non posse peti Possessionem, si agebatur de proprietate, vel Proprietatem si de possessione Controversia erat, nisi Appellatio sit ad Pontificem. Hanc Exceptionem attigimus in *Cap. 17. de Ord. Cognit.*

Regula XV. ferens, Sententiam Interlocutoriam, à

qua non fuit appellatum, revocari posse per Judicium Appellationis à Sententiâ definitivâ, vera non est, nisi cum hoc incompatible est cum Sententiâ interlocutoria; id disertè dicitur in *Cap. 12. de Appellat.* ab Auctore laudato.

Regula XVI. est consequentia *Reg. XXV. Quæstionis II.* quæ docet renuntiationem Appellationi hanc perimere; nam, cum hæc Appellatio judicari non debeat, iniquum foret punire Appellantem ratione Appellationis ipsius; puniendus esset potius Judex, qui Actum non subsistentem cassavisset.

Regula XVII. hic ad Casum unicum restricta, ad omnes congeneres extendi debet, ob paritatem rationis, hinc enim Sententia, quæ obligat ad refundendum in Beneficio, eodem Beneficio non privat; itaque Beneficium illud quasi vacans conferri non potest: aliunde, etiam Beneficio privaret, ejus effectum fisteret Appellatio; itaque conferri non potest antè Confirmationem Sententiæ per Judicium Supremum, aut acceptatum à Partibus.

Exceptio finalis *Regulæ XX.* contraria videtur *Reg. XXII.* quæ dicit, Judicem inferiorem non puniri ob malejudicatum, nisi suppetant probationes, eum fuisse corruptum; illa enim fert, Judicium Cause Principalis remittendum non esse ad illum Judicem, si Appellationem interlocutoriam malejudicatam permiserit; quod est punitio ejusmodi Permissionis. Tolle potest illa speciosa contradictio, dicendo, Judicem, in Casu hujus Exceptionis, proprie non puniri, sed pro suspecto haberi, ob suum obsequium ergà Appellantem, cui sine justâ causâ Appellationem indultit. Canones laudati, qui jubent remitti causam ad Judicem inferiorem, cum Appellatio fundamentum caret, loquuntur de Appellatione interlocutoria, vel duntaxat de executione primi Judicii, quæ ad primum Judicem pertinet.

QUÆST. VIII. Remedia Appellationi subsidiaria.

Autor omisit in suis Regulis Supplicationem ad Principem ad revisionem litium à Supremâ Jurisdictione definitarum. Ea cum Appellatione convenit in eo, quod negotium ad Superiorem deferat, sine suspensione tamen executionis Judicii, sicut Appellatio, quæ est merè devolutiva, in quo differt à Restitutione in integrum, quæ suspendit executionem Judicii. Autor, loquendo de hoc Posteriori remedio, non observat præcisè effectum ejus, qui fusc exponitur à GONZALE in *Tit. de Restitut. in integrum*, ubi docet, remedium hoc latius, quàm Appellationem, patere; quippè quod adhibeatur in Casibus, in quibus Appellatio non admittitur, nempe in Judiciis Supremis. v. gr. Principis aut Magistratum, quibus hoc Jus, concessit, *C. 5. & 10.* excipit in *Regulâ I.* circa hanc restitutionem, Casum, in quo agitur de libertate.

Accusatio aut Denuntiatio Electi, de quâ loquitur in *Reg. II.* Appellationis extrajudicialis locum tenet: *Tertia* continet rationem, ob quam, ubi Appellatio alteri è Litigantibus conceditur aut denegatur, idem sit Juris quoad ejus Adversarium; nempe, quia alius subire debet Legem, quam alteri imponit. *Quarta* pertinet ad Appellationem tacitam ad Pontificem, quæ fit proficiscendo Romam, aut illuc mittendo Procuratorem, ad obtinendam Judicii reformationem: Arrepto itineris ad Judicem Appellationis est etiam consequentia Appellationis, quam commemorat. *Regula III.* QUÆST. IV. hujus Capituli, laudans *Can. 22. CAU. XXIV.* QUÆST. VI. è *Codice THEODOSIANO* erutum.

Observationibus in hoc Caput inferri potuissent per multa, circa Culpas, quibus amittitur Jus Appellationis, & maxime eam, quæ fit aperiendo Epistolas Judicis, à quo, ad Judicium, ad quem appellatur, inscriptas, quibus hic docetur de statu negotii. Commemoratur hæc culpa